

Utrecht, 16 januari 2024

Betreft: Wetsvoorstel van school naar duurzaam werk

Geachte leden van de vaste Kamercommissie OCW,

Op 30 januari a.s. behandelt u het Wetsvoorstel van school naar duurzaam werk. In dit wetsvoorstel wordt onder meer de loopbaanbegeleiding van oud-leerlingen van het praktijkonderwijs geregeld.

Momenteel zijn pro-scholen verplicht om gedurende een jaar na het verlaten van de school enige vorm van nazorg aan oud-leerlingen te bieden. De pro-scholen hebben echter met de Inspectie van het Onderwijs afgesproken dat ze dit niet een maar twee jaar doen. De scholen ontvangen geen bekostiging voor zowel het eerste als het tweede jaar. Met de invoering van de Wet van school naar duurzaam werk wordt deze ommissie deels opgeheven, omdat er middelen beschikbaar komen voor het eerste jaar nazorg (in het wetsvoorstel loopbaanbegeleiding genoemd) aan oud-leerlingen met het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel.

Wij steunen het wettelijk borgen van het bieden van loopbaanbegeleiding door pro-scholen aan oud-leerlingen in het eerste jaar na het verlaten van de school inclusief de daarbij behorende financiering. Hierbij verzoeken wij om ook de nazorg door pro-scholen aan oud-leerlingen die naar vervolgonderwijs zijn uitgestroomd wettelijk te borgen, zodat de pro-scholen zicht houden op hoe het hun oud-leerlingen vergaat en waar nodig kunnen bijsturen.

Echter de verplichting om oud-leerlingen met een hulpvraag in het tweede jaar door te verwijzen naar de gemeente, en dan ook nog zonder financiële tegemoetkoming vinden wij betreurenswaardig.

Leerlingen die vanuit het praktijkonderwijs uitstromen naar de arbeidsmarkt zijn nog jong, meestal 18 jaar. Juist in het tweede jaar, als veel tijdelijke contracten aflopen, kunnen veel oud-leerlingen een steuntje in de rug goed gebruiken. Zij wenden zich dan tot hun docent van hun oude, vertrouwde school. Deze docent kent de leerling en zijn omgeving goed, en kan snel inschatten welke begeleiding de docent moet inzetten om de leerling weer op weg te helpen. Doorverwijzing naar de gemeente is nodeloos verwarrend en waarschijnlijk inefficiënt.

Verder staat in de memorie van toelichting dat de scholen niet worden bekostigd voor de doorverwijzing naar de gemeente. Voor een goede warme overdracht dienen echter wel gesprekken met de leerling en met de gemeente te worden gevoerd. Hier is een school al gauw een dagdeel per leerling mee bezig, zonder dat de school hiervoor wordt bekostigd. Het is dus eigenlijk een wettelijke plicht tot vrijwilligerswerk.

De wettelijke verplichting in het Wetsvoorstel van school naar duurzaam werk om oud-leerlingen in het tweede jaar door te verwijzen naar de gemeente is gebaseerd op de Notitie

verkenning aanvullende loopbaanbegeleiding wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk' van De Beleidsonderzoekers, 8 november 2024. De onderbouwing in het onderzoek is echter flinterdun en de conclusies staan vol met termen als 'niet te concluderen', 'hebben wij niet goed kunnen onderzoeken', 'op dit moment niet goed te bepalen', 'verwachten we' en 'wij denken als onderzoekers'.

In de Notitie vallen de volgende zaken op:

- De verkenning kende slechts een doorlooptijd van één maand, omdat OCW en SZW het wetsvoorstel zo snel mogelijk wilden aanbieden aan de Tweede Kamer. Op pagina 4 geven de onderzoekers zelf aan dat zij de huidige invulling van de nazorg en de uren die daaraan worden besteed in de aanvullende loopbaanbegeleiding niet goed hebben kunnen onderzoeken door de korte doorlooptijd van het onderzoek. Om daar echt gegronde uitspraken over te kunnen doen, is volgens hen meer onderzoek nodig.
- Tijdens het commissiedebat (11 september 2024) over het praktijkonderwijs heeft de staatssecretaris van OCW toegezegd een verkenning te laten doen naar de overgang van school naar werk voor jongeren op het pro. Op pagina 2 geven de onderzoekers aan dat zij met 9 scholen (vso/pro/mbo), 5 gemeenten en 5 doorstroompunten hebben gesproken. Uit de verantwoording blijkt niet hoeveel van deze 9 scholen daadwerkelijk pro-scholen zijn. Dit zullen er echter maximaal 3 zijn. Ook is niet duidelijk in hoeveel regio's input is opgehaald en of deze regio's landelijk verspreid zijn. Dat is geen basis voor een representatief landelijk beeld.
- Op pagina 2 geven de onderzoekers aan: *"Het verlengen van de aanvullende loopbaanbegeleiding van één naar twee jaar kan extra kosten met zich meebrengen. Dit geld moet uit een ander onderdeel van het wetsvoorstel komen, aangezien het gehele budget voor het wetsvoorstel vastligt. Dit betekent dat langere loopbaanbegeleiding ten koste kan gaan van andere maatregelen of taken in het wetsvoorstel."*

Voor de uitvoering van de Wet van school naar duurzaam werk is landelijk 180 miljoen euro per jaar beschikbaar. De pro- en vso-scholen krijgen voor het eerste jaar nazorg gezamenlijk 1,5 miljoen euro. Voor de pro-scholen gaat het waarschijnlijk om ongeveer 1 miljoen euro. Dit betreft dus een zeer minimaal deel van het budget. Het moet mogelijk zijn om binnen het budget van 180 miljoen euro iets te verschuiven, waardoor de pro-scholen worden gefaciliteerd om twee jaar loopbaanbegeleiding te bieden.

Op de lange termijn bespaart het de samenleving geld als de oud-leerlingen in de eerste twee jaar na het verlaten van de school duurzaam worden geplaatst. Verdere loopbaanbegeleiding door de gemeente in latere jaren is dan niet meer nodig.

- Op pagina 4 geven de onderzoekers aan dat het hen opvalt dat in die regio's waar de samenwerking tussen scholen en gemeente goed verloopt, de behoefte om de loopbaanbegeleiding te verlengen minder groot is dan bij regio's waar de samenwerking tussen scholen en gemeenten minder goed verloopt.

De onderzoekers hebben echter slechts met 5 gemeenten en waarschijnlijk maar 3 pro-scholen gesproken. De betreffende constatering van de onderzoekers is dus gebaseerd op slechts lokale situaties.

Conclusie

De verkenning van De Beleidsonderzoekers is vooral op aannames en niet-representatief onderzoek gebaseerd.

Wij verzoeken u om tijdens de behandeling van het Wetsvoorstel van school naar duurzaam werk dit zodanig aan te passen dat in het wetsvoorstel een wettelijke verplichting voor pro-scholen wordt opgenomen om gedurende twee jaar na uitstroom loopbaanbegeleiding aan oud-leerlingen te bieden, waarbij de pro-scholen ook voor het tweede jaar worden bekostigd.

Wij zijn altijd bereid om ons verzoek nader toe te lichten.

Namens het bestuur van de Sectorraad Praktijkonderwijs, (vertegenwoordiger van de 177 pro-scholen),

Nicole Teeuwen,
Voorzitter Sectorraad Praktijkonderwijs

Bijlage: Notitie verkenning aanvullende loopbaanbegeleiding wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk' van De Beleidsonderzoekers, 8 november 2024